Trumpos išvados

Vilkiautinio pilkapynas yra vienas įdomiausių šios Lietuvos TSR teritorijos dalies laidojimo paminklų. Nors laikas ir žmonės jį sužalojo, bet jis išlaikė daug įdomių archeologinių duomenų, leidžiančių pažinti kai kurias materialinės kultūros istorijos sritis.

1973 m. ištirtuose pilkapiuose rasti sudegintų žmonių kapai, po du kiekviename pilkapyje. Sprendžiant iš įkapių, tai daugiausia vyrų kapai. Tik ilgajame pilkapyje rasti vaikų kapeliai. Kapuose surasta gana įdomių įkapių (7 pav.), kurių plačiau paanalizuoti nėra galimybės. Galima tik pažymėti, kad kapams būdingi dideli profiliuota plunksna ietigaliai, kovos peiliai, geležinės įsmaugtos diržo sagtys rantelėtais lankeliais ir lankinės trikampe kojele segės. Pagal rastas įkapes kapai datuojami V—VII a.

Artimiausioje ateityje reikėtų ištirti dviejų pilkapių liekanas rytinės dalies šiauriniame pakraštyje, arti sodybos, du pilkapius sode, prie pat gyvenamo namo, ir plačiau patyrinėti ilgąjį pilkapį. Atkreiptinas dėmesys į aukščiausią, medžiais apaugusią kalvą, kurioje būta keturkampių akmenų grindinių.

BAUBONIŲ—MUSTENIŲ (TRAKŲ RAJ.) PILKAPYNO TYRINĖJIMAI 1973 M.

ALGIRDAS GIRININKAS

Baubonių—Mustenių pilkapynas yra Trakų rajono Rusakalnio apylinkėje, Baubonių ir Mustenių kaimų riboje. Išliko 16 pilkapių, kurie išsidėstę 4 grupelėmis. Tai rodytų, jog čia yra buvęs didesnis pilkapynas. Kadangi tarybinio ūkio laukai melioruojami, Trakų istorijos muziejus 1970 ir 1973 m. tyrinėjo šį pilkapyną.

1970 m. buvo ištirtas I grupės pilkapis Nr. 1. Po iš dalies iš akmenų krautu sampilu duobėje rasti žmogaus griaučiai su VI—VII a. įkapėmis [1].

1973 m. buvo ištirti dar 4 pilkapiai. Visi jie buvo gerokai apardyti — kasinėti lobių ar senienų ieškotojų.

Dalis pilkapio Nr. 2 (I pilkapių grupėje) nuarta. Nuėmus viršutinį žemės sluoksnį, tarp akmenų rasta anglių gabaliukų. Kapo nerasta, matyt, jis buvo taip pat nuartas.

II grupėje tyrinėtas smarkiai apardytas pilkapis Nr. 1. Jo aukštis galėjo siekti apie 1 m, o skersmuo — 3,5 m. Nuėmus sampilą, kuris buvo iš smėlio ir akmenų, atidengta apskrita, akmenimis grįsta aikštelė, kurios skersmuo buvo 2,6 m. Ant akmenų grindinio rastos dvi puodo šukės grublėtu paviršiumi, o šalia — krūve-

[1] **D. Andrašiūnaitė,** Mustenių—Baubonių pilkapių (Trakų raj.) tyrinėjimai 1970 m.— Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1970 ir 1971 metais, Vilnius, 1972, p. 36—37.

lė pelenų su smulkiais sudeginto žmogaus kaulais. Puodų šukių skilimo žymės nesenos. Atrodo, kad, ardant pilkapį, buvo užkliudytas puodas, o visas jo turinys išpiltas. Aplink akmenų grindinį 0,3—0,4 m atstumu tame pat lygyje rasta daug anglies gabalėlių. Po grindiniu žemė buvo nejudinta.

IV grupėje tyrinėti pilkapiai Nr. 3 ir Nr. 4.

Pilkapio Nr. 3 aukštis 1,1 m, skersmuo šiaurės vakarų—pietryčių kryptimi 5,7 m, o šiaurės rytų—pietvakarių — 6 m. Nuėmus velėną, pasirodė, jog pilkapio sampilas sudėtas iš stambių akmenų (apie 0,25×0,35×0,4 m). Sampilą nuėmus, atidengtas akmenų vainikas, sukrautas iš stambių akmenų, sudėtų vienas ant kito dviem, o vietomis ir trimis, eilėmis. Todėl kai kur akmenų vainiko aukštis siekė 0,5—0,6 m. Nors aplink dirvos molėtos, pilkapio centre pasirodė smėlio dėmė. Nuėmus 0,1 m storio sluoksnį, akmenų vainiko viduryje, po smėlio dėme, pasirodė 6 vienas šalia kito sudėti akmenys. Juos nuėmus, atidengta 0,4—0,5 m skersmens šviesesnė duobutė, kurioje buvo pelenų bei smulkių kauliukų. Įkapių nerasta.

Tyrinėto gretimo pilkapio Nr. 4 aukštis siekė 1 m. Šis pilkapis buvo beveik apskritas — 6—5,9 m skersmens. Nuėmus velėną, pasirodė, jog sampilas įrengtas taip pat kaip pilkapio Nr. 3. Pilkapio Nr. 4 akmenų vainikas išlikęs daug blogiau; kai kur jis visai išretėjęs. Nuėmus sampilą, 0,2 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus atidengti 2 sudegintų žmonių kapai, abu vakarinėje pilkapio dalyje. Kape A, tarp smulkių kauliukų bei anglių, rastas geležinis pentinis siauraašmenis kirvis, kape B — apdegusi ir sulūžusi žalvarinė storėjančiais galais apyrankė. Tai, matyt, vyro ir moters kapai.

Baubonių—Mustenių pilkapyne galima chronologiškai pasekti, kaip V—VIII a. keitėsi laidosena. Pilkapyno vakarinėje dalyje mirusieji laidoti dar nedeginti, o rytinėje jau randame sudegintų mirusiųjų kapus. Tai vienas iš daugelio rytų Lietuvos pilkapynų, kuriuose nuo I m. e. tūkstantmečio vidurio mirusius imta laidoti sudegintus.

Visi tyrinėjimų planai, nuotraukos, brėžiniai bei radiniai iš Baubonių—Mustenių pilkapių yra Trakų istorijos muziejuje.

ZABIELIŠKIŲ (ŠALČININKŲ RAJ.) PILKAPIŲ TYRINĖJIMAI 1972—1973 M.

EUGENIJA BUTĖNIENĖ

Zabieliškių pilkapiai yra Rudnios apyl., Šalčininkų rajone, dirbamame lauke, apie 1,4 km į pietvakarius nuo Zabieliškių ir 1,5 km į pietus nuo Skaivonių kaimo. Lauko paviršiuje buvo matyti tik trys pilkapiai, kurie užėmė maždaug 50×20 m plotelį. Lietuvos TSR Istorijos ir etnografijos muziejus 1972—1973 metais ištyrė du pilkapius.